

SIKB Prj 192 Operationaliseren kwaliteitssysteem Nederlandse archeologie

Fase 1 nadere uitwerking van de werkzaamheden en de werkwijze en samenstelling van de voorbereidingscommissies

De volledige aanpak t/m fase 3 is beschreven in het PvA Operationaliseren kwaliteitssysteem Nederlandse archeologie (versie 17072014)

Versie 1.1 geactualiseerd op 13082014

Gouda 13 augustus 2014

Inleiding

Dit document bevat een nadere uitwerking van de samenstelling van- en de vraagstelling aan de voorbereidingscommissies en is bedoeld voor alle direct- en indirect betrokkenen bij fase 1 van dit project. De voorbereidingscommissies maken elk een discussienotitie met antwoorden op de gestelde vragen op basis waarvan in het CCvD besluitvorming kan plaatsvinden voordat met fase II gestart wordt. Fase II is de feitelijke uitwerking van de certificering die operationeel moet zijn op 1 januari 2016. De voorbereidingscommissies gaan (eind) september 2014 van start. Per voorbereidingscommissie zijn naar verwachting 3 bijeenkomsten nodig. De voorbereidingscommissies worden voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter en bijgestaan door een rapporteur (opsteller verslag en advies) het SIKB programmabureau zorgt o.a. voor de agenda, het samenstellen, organiseren van de bijeenkomsten. Tevens verzorgt het Programmabureau de afstemming met het CCvD en het ministerie van OCW.

Per voorbereidingscommissie is het eindresultaat een discussienotitie ten behoeve van het CCvD. Het CCvD besluit op haar vergadering van 8 december 2014 ten aanzien van de 3 discussienotities. Hieronder worden de verschillende thema's en vragen per voorbereidingscommissie nader uitgewerkt.

Algemene werkwijze voorbereidingscommissies I t/m III

- De werkzaamheden gaan uit van de bestaande KNA Landbodems (versie 3.3), de (herziene/ontwerp) KNA Waterbodems (versie 3.2) en de bestaande BRL (Beoordelingsrichtlijn, versie 09-2009)
- Per voorbereidingscommissie wordt een dossier (leesmap) samengesteld (Pb SIKB)
- Elke voorbereidingscommissie wordt voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter (extern in te huren) en organisatorisch bijgestaan door de programmasecretaris (SIKB) en een rapporteur/schrijver (extern in te huren)
- Per koepel worden max. 2 deskundigen afgevaardigd met last en ruggenspraak naar hun achterban, in principe draagt het koepel zelf de deskundigen voor. In de voorbereidingscommissie zitten geen leden van het CCvD (geen advies aan zichzelf geven) en niet meer dan 1 persoon per bedrijf/organisatie (omvang van de commissies beperken) indien noodzakelijk maakt het programmabureau een selectie in het geval meer dan twee deskundigen per koepel worden voorgedragen (werkbaarheid) .
- Het eindproduct van fase 1 is een discussienotitie ten behoeve van het CCvD. De besluiten van het CCvD zijn vervolgens de input voor de uitvoering van fase 2

- De voorbereidingscommissie start op 1 september 2014 en voltooit haar werk (discussienotitie voor het CCvD) op uiterlijk 24 november 2014. Uitgegaan wordt van maximaal 3 bijeenkomsten die telkens een dagdeel duren (exclusief voorbereidingstijd).
- De notities van de voorbereidingscommissies I t/m III worden op 8 december 2014 besproken in het CCvD Archeologie

Vorbereidingscommissie I: Eisen aan actoren in de KNA Lb en Wb (KNA bijlage II) en de registratie van actoren

Agenda/vragen Vcie I

1. Zijn er met het oog op de certificering wijzigingen in KNA bijlage II (eisen aan actoren) in de KNA Land- en Waterbodems wenselijk zo ja welke en waarom?

Ad. 1. De voorbereidingscommissie wordt gevraagd naar alle actoren te kijken bij de KNA Lb en Wb en een gemotiveerd advies uit te brengen of m.b.t. de kenniscomponent en relevante werkervaring aanpassingen nodig zijn. Let op: het gaat hierbij nog niet om de formulering gericht op certificeerbaarheid (fase 2), maar over werkbaarheid en inhoud (bij voorkeur vanzelfsprekend toetsbaar, vooruitlopend op de certificering).

2. Hoe kan de registratie van individuen (inclusief ZZP-ers) het beste plaatsvinden (KNA status)?

Ad. 2. De beoogde certificering is gericht op bedrijven/organisaties. Individuen hoeven zich niet te laten certificeren, maar kunnen zich laten registreren. Beoogt is een systeem bestaande uit (1) certificering voor bedrijven/organisaties (registratie verloopt dan via de certificering) en (2) registratie van individuen die bijvoorbeeld als ZZP-er werkzaam zijn (lees: zelfstandig werkende archeologen en specialisten die door middel van detachering/inhuur actief zijn). Hiermee is hun KNA-status zichtbaar voor de markt. Uitgangspunt bij de registratie is een set van eenvoudig en snel toetsbare criteria. De vraag aan de voorbereidingscommissie is om een discussienotitie op te stellen met voorstellen (evt varianten) t.a.v. de vraag wat de registratie inhoudt, zijn alle geregistreerde personen zichtbaar voor de markt? (inclusief de personen werkzaam bij gecertificeerde bedrijven?), hoe deze registratie (beperkt tot de KNA-status) uitgevoerd kan worden, wie (welke organisatie) de registratie uitvoert en bijhoudt en wat de kosten van registratie zullen zijn. Verder de juridische aspecten: is registratie vrijwillig of verplicht en in hoeverre speelt privacy een rol?

Niet te vergeten aandachtspunten

- aandacht voor actor Leidinggevende in de KNA en BAMz: behouden of schrappen?
- detaillering en reikwijdte van de registratie. Bijvoorbeeld ook opnemen de aantoonbaarheid van het periodespecialisme?

Samenstelling/afvaardiging

1. NVAO: gevraagd
2. VOIA: Esther Vriens (Vriens Archeo), Ben Rijns (BR Restauratie)
3. CGA: gevraagd

4. BAP: Kinie Esser (Archeoplan Eco), Laura Kooistra (BIAX)
5. Archon/AMZ-commissie: nog te vragen
6. IPO: gevraagd
7. NVvA: gevraagd
8. RCE: gevraagd
9. SIKB: Esther Wieringa
10. Onafhankelijke deskundigen: Simone Bloo, Sandra Beckerman

Benodigde kennis/deskundigheid in de voorbereidingscommissie

kennis van de archeologische uitvoering, KNA, KNA actoren (land- en waterbodems), opleidingen en diploma's, waterbodems/maritiem

Vorbereidingscommissie II: BRL Reikwijdte certificering en kosten van de certificering

Agenda/vragen Vcie II

1. welke niveau van borging en certificering wordt nagestreefd?

Ad 1: dit omvat meerdere subvragen

- keuze van de vorm van certificeren: certificering kan (kort samengevat) gericht zijn op het managementsysteem ('is er een redelijk vertrouwen dat de gecertificeerde organisatie in staat is om goede producten te leveren') dan wel op het proces & product ('is er een redelijk vertrouwen dat producten van de organisatie voldoen aan de gestelde eisen').
- auditfrequentie: hoe vaak wordt er geaudit?
- het gewenste kennisniveau van de certificerende instelling: wat is de samenstelling van het auditteam van de certificerende instelling (bijv wel/geen archeoloog/WO/HBO niveau....). Geen archeoloog betekent een kleiner team en dus lagere kosten. Anderzijds mag dan van het team geen archeologische kennis verondersteld worden en zal de audit dus in de eerste plaats op het managementsysteem gericht zijn

2. wat is de reikwijdte van de certificering?

Richt de certificering zich alleen op de procesafspraken in de KNA of ook op onderdelen met inhoudelijke eisen? Denk aan de KNA-Deelprocessen, processtappen, specificaties en de relevante KNA-Leidraden. Gevraagd wordt om voorstellen welke in de certificering worden betrokken (dus onder certificaat worden uitgevoerd) en welke niet.

3. I.r.t. bovenstaande: wat zijn de kosten van het certificaat (per protocol Wb en Lb). Zo mogelijk uitwerken in varianten/keuzes, afhankelijk van de voorgestelde certificeringskeuzes en reikwijdte.

Ad. 3. Uitgangspunt is dat de certificering financieel op te brengen moet zijn en in een juiste relatie staat tot het beoogde doel.

Certificering zal in principe gebeuren per KNA-protocol. Afhankelijk van de Erfgoedwet zal een deel onder de wettelijke verplichte certificering vallen en een deel zal 'vrijwillig' (niet wettelijk verplicht) zijn. Uitgangspunt is dat men straks in principe op alle protocollen

gecertificeerd kan zijn. Ook depotbeheer, protocol is voorbehouden aan provincies of een aangewezen gemeentelijk depot).

4. Welke minimale eisen worden gesteld aan het tijdelijk depot (bij gravende protocollen) en welke aan het laboratorium? (specialisten bio-archeologie)

Ad 4 In de huidige eisen aan de opgravingsvergunning worden ook eisen gesteld aan het tijdelijk depot van de vergunninghouder (bijvoorbeeld een koelruimte voor kwetsbare vondsten). Hier zal in het kader van de certificering ook naar gekeken moeten worden. Als ook specialistisch onderzoek onder de (verplichte) certificering zal vallen, dan is het logisch dat ook organisaties die werken met kwetsbare vondsten en monsters aan bepaalde minimale eisen voldoen om te borgen dat vondsten en monsters (tijdelijk) veilig opgeslagen/verwerkt worden. Dit is ook in lijn met de uitgangspunten in de KNA Omgaan met kwetsbare vondsten en monsters beschreven in KNA specificatie OS11.

Niet te vergeten aandachtspunten

- aandacht voor actor Leidinggevende in de KNA en BAMz: behouden of schrappen?
- ook opnemen de aantoonbaarheid van het periodespecialisme?

Samenstelling/afvaardiging

1. NVAO: gevraagd
2. VOIA: Kim van Straten (DIACHRON), PM vergunninghouders waterbodems
3. CGA: Nico Arts (gemeente Eindhoven)
4. BAP: Kinie Esser (Archeoplan Eco), Laura Kooistra (BIAX)
5. IPO: gevraagd
6. RCE: gevraagd
7. NVvA: gevraagd
8. SIKB: Walter de Koning, Esther Wieringa
9. Certificerende instelling: Hobeon, of partij @ met de ambitie CI te worden)
10. Namens opdrachtgever: ProRail, NEPROM (gevraagd)
11. Onafhankelijke deskundigen: Simone Bloo, Sandra Beckerman

Benodigde kennis/deskundigheid in de voorbereidingscommissie

Kennis van de archeologische uitvoering, KNA Lb en Wb, BRL 4000, certificering (ISO 17021 en 17065), auditing

Vorbereidingscommissie III: Digitalisering/digitaal werken

Agenda/vragen Vcie III

1. zijn beide KNA's voldoende toegerust op het digitaal werken? Zo nee, motiveer waar en waarom niet en wat zijn verbeteracties?

Ad 1 Meer dan vroeger zijn digitale werkprocessen uitgangspunt voor archeologische werkzaamheden en voor de manier waarop gegevens tussen opgraver en overheid worden uitgewisseld (bv OLO). Dit in lijn met verder gaande digitalisering bij bedrijfsleven en overheid. De KNA Lb en Wb zijn opgesteld in een periode dat dit nog nauwelijks een rol speelde en sindsdien alleen op specifieke onderdelen aangepast. Nu de KNA's wat breder onder de loep worden genomen is dat ook een moment om te bezien of de tekst van de KNA's niet meer op de bestaande digitale werkprocessen geschoeid kunnen en wellicht moeten worden. Wat zijn voor beide KNA's goede stappen om het digitaal werken verder te stimuleren? Houd hierbij ook rekening met het OLO/Omgevingsloket en OS17 Pakbon.

Samenstelling/afvaardiging

1. NVAO: gevraagd (technische cie 0102)
2. VOIA: Willem Schnitger (QLC) en @ nog te vragen (technische cie 0102)
3. CGA: gevraagd (technische cie 0102)
4. IPO: gevraagd (technische cie 0102)
5. RCE: gevraagd (technische cie 0102, Joop van der Heijden nog te vragen)
6. NVvA: gevraagd
6. Archon/AMZ-commissie: Milco Wansleebe (nog te vragen)
7. SIKB: Roeland Heuff, Esther Wieringa
8. Onafhankelijke deskundigen: Chris Sueur (nog te vragen), @ (deskundige waterbodems)

Benodigde kennis/deskundigheid in de voorbereidingscommissie

Kennis van de archeologische uitvoering, KNA LB en Wb, OLO /Omgevingsloket, RO-online, Pakbon/OS17